

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1902. szeptember 4.

Csütörtök

XXI évfolyam 70. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egészévre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetések s nyiltterek díja előre fizetendő.

Betetőzve.

Kézdivásárhely, 1902. szept. 2.

(V.) Egy városra és vidékére nézve — a műveltség és haladás szempontjából — nem lehet fontosabb, mint az, ha kellő számban rendelkezik ugyaféle, mint a leánygyermekes számáraszükséges iskolákkal. Vannak városok, melyek százezerekre menő anyagi áldozatokat hoznak, csak hogy megteremthessék a jövő nemzedék képzésére hivatott tudomány-csarnokokat. Egy-egy középiskoláért néha egész verseny fejlődik ki egyes vidékeken, hogy melyik nyorja azt meg. És ez egészen természetes is. Mert egy jól felszerelt, jól vezetett iskola valóságos isten áldása egy városra és vidékére nemcsak a tudomány, vallás és erkölcs, de a tanítató szülők és közönségre nézve az anyagi haszon szempontjából is.

A szülők kevesebb áldozattal jutnak hozzá gyermekeik neveltetéséhez és tanításához s azt az óriási előnyt pedig, mely nevelési szempontból háramlik a gyermekekre nézve abból, hogy a szülők szemel előtt, közvetlen felügyeletők, gondviselésük alatt végezhetik tanulmányaikat: az erkölcsi mérlegén kellően mérlegelni nem is lehetséges. A közönségnek pedig egy-egy felsőbb iskola sok ezeire menő anyagi jövedelmet biztosít.

Ilyen áldás és valódi szerencse érte pár évi küzdelem után Kézdivásárhely városát és mintegy 70.000 lelket számláló vidékét. A mik után évtizedeken át sovárgott, küzdött, kórt, könyörgött: a róm. kath. algymnasium kifejlesztése 8 osztályu teljes főgymnasiummá, és a felsőbb nevelésre nézve oly fontos polgári leányiskola négy osztályává fejlődése; — Istent kegyelméből — bevezetett dologgá lett a beköszöntött új iskolai évvvel mindkettő tető alá került, nagy öröme a szülőknek, tanulóknak egyaránt.

Az az örömdetes körülmény, hogy mindkét iskola teljesen kifejlődve nyitotta meg hajlékait az ifjuságnak: kedvező alkalmat szolgáltat nekünk arra — a mit különben nem először volt alkalma lapunknak kifejezni — hogy ugy a főgymnasium, mint a polgári leányiskola kifejlesztése, illetőleg létesítése körül hervadhatatlan érdemeket szerzett egyéneknek, bár személyük megnevezése nélkül, tolmácsoljuk e város és vidéke közönségének őszinte háláját, legmélegebb elismerését! Legyenek

áldva lelkes, kitartó munkájukért, önfeláldozó tevékenységükért, melylyel e két iskola ügyét a székelly faj dicsőségére és megerősítésére dűlőre juttatták!

Egyben szívből kívánunk mindkét iskola derék, intelligens, képzett tanári testületének erőt, egészséget munkájukhoz, sikert, áldást fáradozásaikra!

És e jó kívánságunk szóljon városunk minden más iskolájának tanárai, tanítóihoz is! Alapvető, küzdelmes munkájuk a székelly nép s abban különösen városunk s vidéke ifju nemzedékének jövőjét szolgálja: legyen azért velők s eléggé soha sem méltányolható, nehéz munkájukkal ez évben is Istennek gazdag áldása!

A kiegyezési tanácskozások folytatása.
Hétfőn Körber osztrák miniszterelnök a szakminiszterekkel együtt Budapestre érkezett, hogy a magyar kormányval a Kiegyezési tanácskozásokat folytassa. Magyar részről a tanácskozáson Széll Kálmán miniszterelnökön kívül Lukács László pénzügyi, Lang Lajos kereskedelemügyi és Darányi Ignác földművelésügyi miniszter vesz részt. A két miniszterelnök valószínűleg még e hét végén a királyhoz utazik, hogy az eredményről jelentést tegyen.

A belügyminiszter az egészség érdében.
Széll Kálmán belügyminiszter a masszage gyakorlása tárgyában a következő körrendeletet adta ki az ország összes törvényhatóságainak:

A masszagenak a legutóbbi időben szokásba vett nagy kiterjedésű alkalmazása mellett s különösen annak folytán, hogy még a gyógykezelésszerű masszage is orvosi képességgel nem bíró egyének igen gyakran orvosi rendelés, javallat és ellenőrzés nélkül korlátlanul üzik: sok esetben merültek fel az azt üzők részéről visszaélések s azok között olyanok is, melyek a masszálnak egészségi károkat is okoztak. Ennélfogva szükségesnek tartottam a masszage gyakorlásának megfelelő korlátozását s e célból az országos közegészségi tanács a maghallgatása után a következőket rendelem: 1. Betegeket nem orvos masszáloknak csakis orvosi utasítás, felügyelet és felelősség mellett szabad masszálni. 2. Beteg hasi szerveket, az ivarszerveket és a szemeket nem orvos-masszáloknak egyáltalában nem szabad masszálni. A jelen rendelet ellen vétők kihágást követnek el s amennyiben cselekményük a büntető törvénykönyv rendelkezései szerint súlyosabb beszámítás alá nem esik, 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

A kormány munkaprogramja. A kormány a következő javaslatokat terjeszti az október 6-án kezdődő országgyűlés elé: A főrendiház inkompatibilitásáról. A kívándorlásról. A közigazgatás egyszerűsítéséről. A tisztviselők fizetésrendezéséről. A Horvátországgal kötendő pénzügyi egyezményről. A jogi oktatás reformjáról. A vámtarifáról. Az ipar törvény revíziójáról. Az állami üzletvezetőségeknek igazgatóságokra való átváltoztatásáról. A telepítésről. A polgári perrendtartásról és végül az újonc-utalék felemeléséről szóló törvényjavaslatokat.

Kossuth emlékmű városunkban.

Kézdivásárhely, aug. 30.

Alig hunyta le szeméit Kossuth Lajos, azonnal hozzáláttak a városok, községek, emlékének megörökítéséhez. Kézdivásárhely szintén ezen városok között áll. Itt is elhatározták nagy lelkesen a szobor fölállítását.

A határozat azonban sok ideig írott malaszt volt. Az alaptőke — ugyszólva — csak kamataival nőtt. Néhány év óta a tanuló ifjuság buzgólkodik ez ügyben, melynek eredményeképpen ma 1850 K. gyűmölöszik a helyi takarékpénztárban. Az idén különösen szép összeggel szaporodott a tőke.

Nevezetesen: A tanulók aug. 2-k mulatságából 127 K. A Szentlélek-i tan. aug. 20-iki mul. közel 100 K. A tanulók aug. 24-iki d. e. ünnepélyéből: 130 K. Az aug. 24. esti táncmulatságából mintegy 100 K. Így hát 2000 koronánál több áll rendelkezésre a szoborbizottságnak, nem is számítva a kibocsátott gyűjtőlevelek s testületek adományait. Ezen összegből már elegendő lehetne tenni az 1894. ápr. 18-án népgyűlés határozatának s föllehetne állítani az emlékművet városunkban is.

Még pedig nem holmi mesterember készítette izléstelen s igénytelen kinézésű mellszobrot, hanem — minthogy nagyszoborról nem álmodozhatik senki mi nálunk — egy monumentális trachit oszlopot, beillesztve Kossuth dombor művé képét.

Egy ily emlékjel művészibb kivitelű lenne akármily gyárilag előállított, közforgalomban levő kis mellszobornál.

Ideje volna hát s alkalmoszerű munkához látni tekintettel Kossuth születése 100-ik évfordulójára. A szeptember 19-ik ünnepségek legszébb, és legkiemelkedőbb pontja a szobor ügy dűlőre juttatásának elhatározása s a hely megjelölése volna; erre pedig alkalmasabb, méltóbb helyet találni nem lehet a városház és vigadó, e két középület közötti térenél.

Hadd lássa a város és a naponkint bejáró, a gyűjtésben résztvevő vidék apraja-nagyja ez emlékművet s tanuljon attól önzetlen honszerelmet.

De e szemponton kívül a főtér díszítésének érdeke is e helyet ajánlja.

Gyűljön össze, a szoborbizottság s az emlékmű megteremtésének s a helyének ünnepélyes megjelölését tűzze ki a szeptember 19-iki nagy ünnepély egyik pontjául!

—i—ly.

A székelly kongresszus lefolyása.

II. és III. nap.

A közművelődési szakosztály ülésén Sándor József hosszabb megnyitó beszédet tartott. A fajszereket — ugymond — megtalálta a módját, hogy az erdélyi rész magyarsága a nagymagyarországi testvérekkel egy közös akcióra egyesüljön. Nem valósult az az aggály, hogy az erdélyi részre akár a klerikalizmus, akár az egyoldalú merev agrarizmus jöbessen be az akcióval. A kongresszus ügyrendjével és szervezett szabályával, valamint elvi megállapodásával megtaláltuk a helyes utat. Különösen a legkényesebb közművelődési szakosztály előadói megmutatták, hogy javaslataikkal a szeparatizmus és partikularizmus szempontokat félre-

téve föl tudnak emelkedni az általános, emberies s hazafias szempontokig. (Tetszés.) A székely-kérdés nem lehet eszköz, melyet egyéni vagy közéleti céljainkra használhatunk föl, hanem cél, melynek mindnyáján önzetlen eszközei kell, hogy legyenek.

Ezután Balogh Pál, a kiváló író, tartotta meg érdekes előadását a székelység fajnépségéről. Határozati javaslatában oda konkludál, hogy a mentő-akciót a tiszta magyar vagy a tulsúlyal magyar közösségeken kívül ki kell terjeszteni oda, ahol a magyar többség gyöngy, ahol a magyar többségben van, ahol a község a magyar nyelvhatáron belül vagy a határok mellett fekszik, ahol a magyar egykori lakosság lepuadt vagy elvesztett. Gondoskodni kell ezen közösségek nyilvántartásáról s mindama hatóságoknak felőlük kell irányoznia a kongresszus figyelmét, mely hatóságoknak a kongresszus határozatait végrehajtani kötelességül jut.

A szakosztály Balogh Pált ovációkban részesítette, szolt a lelkes tüntetés nemcsak az előadásért, de azért is, hogy e niki forrás munkája most jelent meg. Balogh Pál határozati javaslatát elfogadták vita nélkül.

Most Pál István apátkanonok tartott érdekes előadást a vallás erkölcsi életéről és a teendőkről. Határozati javaslatában a székely nép értelmi és hitvatali vezetőinek egyetértő, vezérő és kitartó munkálkodást kívánja, a kepe, melylyel a lelkesek és tanítók fizetéseiket a néptől kapják, az állami tized módjára megváltandó. A javaslatot a kongresszus elfogadta egyhangulag.

Nagy Károly a vasárnapi munkaszünet teljes érvényét, vasárnapon a kereszmák zárvatartását, a vadházasságok törvényes házasságra való kényszerítését, az iskolákban a vallás-erkölcsi nevelésnek intenzívitását, az egyházi terhek mérséklését kívánja. Az előadó javaslatai teljes elismerésre találtak s elfogadtattak.

Kozma Ferenc kir. tanfelügyelő ismertette ezután a székely népet szociológiai és néprajzi szempontból.

Ezzel a közművelődési szakosztály mai tárgyalási anyaga véget ért.

Az östermelési szakosztály ülésén Bedő Albert elnökölt. Szilassy Zoltánnak az állattenyésztés fejlesztéséről szóló javaslatait Nagy Vincze adta elő. Kiváncosnak tartja továbbá állattenyésztő és értékesítő szövetkezetek létesítését, a juh- és sertés-tenyésztés előmozdítását, a tejgazdaságok, a baromfi-tenyésztés fejlesztését.

Sierban János elfogadja a javaslatot, járási szakbizottságok felállítását sürgeti.

Többek f. is ülés után a határozati javaslatot több javaslattal hozott kiegészítéssel elfogadták.

Ezután Barabás Béla tartott előadást a juh-tenyésztés fejlesztéséről.

A birtokpolitikai és hitelügyi szakosztály ülésén először Molnár Józsiás kívánt szólni, de az elnök, mivel napirend előtti felszólalásnak az osztályülésén helye nincs, megvonta tőle a szót. Majd Seidl Ambrus min. tan. az oszt. központi hitelszövetkezet igazgatója, tartott előadást a székelyföldi hitelszövetkezeti akció fejlesztéséről. Határozati javaslatában kéri annak a kimondását, hogy a szövetkezeti eszmék terjedését és megvalósítását a székelység helyzetének javítására irányuló ötéves gyanánt tekinti a kongresszus s ezért kéri a kormányt, hogy a szövetkezeti akció a székelyföldön hathatósan támogassa; hasonló kéréssel fordul a törvényhatóságokhoz, magánosokhoz is, — akiknek fölhevándó a figyelme arra, hogy a szövetkezetek szervezésére hivatott központok segélyét minél hathatósabban vegyék igénybe, a központok viszont a törekvésekben szintén vegyenek élénk részt. (Élénk helyeslés.)

Ince Balázs felszólalása után a javaslatot egyhangulag elfogadják.

A kivándorlási szakosztály ülésén László Gyula előadó a kivándorlás okát az abnormal gazdasági viszonyoknak tulajdoítja. A leánykivándorlásnak megkönnyítését s a kivándorolt munkások érdekeinek megvédését sürgeti, amikre nézve a székely javaslatot terjeszt elő. Hosszas eszmecsere fejlődött ki, amelynek során az előadó javaslat elfogadtatott.

Az östermelési szakosztályban Barabás Béla-nak a juh-tenyésztés fejlesztése érdekében beadott javaslatai hosszabb vitát okoztak, amelyben részt vett: Paget Olivér, Konez Ármán, Ugron János,

Sierban János, Ince Ignác. A javaslatot némi módosítással elfogadták. Ezután Fűredi Lajos lengzadasi szaktanár érdekes előadást tartott arról, hogyan lendítendő föl Erdélyrészen a tenyésztés. A javaslat nyomán megindult vitában résztvettek: Sinkovics Ottó, Ugron János, Ráth Endre; a javaslatot elfogadták.

Délután Gyöngyösi Béla tartott az erdészet körébe vágó reformokról előadást. Határozati javaslatában kéri annak a kimondását, hogy ott, ahol a közbirtokosság kívánja az erdőterületekből az illetékes szakkörök meghallgatása után rétek legyenek alakíthatók és viszont kíváncsossá tartja ezenkívül az erdőkezelési költségek méltányos megállapítását — a korosabb erdőkből a faértékesítés megkönnyítését. A kérdéshez Semsey Andor, Horváth Sándor, Gáspár András, Hoffmann Géza, Ugron János és többen szólottak hozzá. A bányászati termékek felhasználásának kérdését Andreics János petrozsenyi igazgató bányamérnök tette szóvá. Ehez a kérdéshez igen sokan szólottak hozzá.

A közművelődési szakosztályban ifj. Gödri Ferenc Sepsizentgyörgy város polgármestere tartott előadást a székely katonai szakoktatás tárgyában. Részletes indoklás kapcsán a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Mondja ki a kongresszus hogy szükségesnek tartja a székelyföldön egy magyar királyi 100 tanulóra borenndezett, honvéd hadapród iskola felállítását s ennek helyül Sepsizentgyörgyöt jelöli meg.

Hosszabb vita fejlődött ki a fölött, vajon közös hadseregbeli, vagy honvéd hadapród iskola kérelmeztesse-e és melyik székely várost jelölje a kongresszus az iskola székhelyül.

Hoffmann Lajos honvédtörzses beható és szakszerű felvilágosításai után kimondották, a honvéd vagy közös hadapród iskolának a székelyföldre való felállításának kérelmezését: függőben tartván a hely kérdését.

A szakosztály köszönetét fejezte ki Fehérvári honvédelmi miniszternek, hogy nemcsak formailag képviselteti magát, de Hoffmann ezredesben oly férfit is küldött ki, aki a tanácskozára teljes egyszerűséggel és tárgyilagossággal befolyt.

Kovács Dániel javaslatát tárgyalták ezután a Székelyföldön fölállítandó gazdasági ismétőiskolák tárgyában. Előadó kíváncsossá tartja az ismétőiskoláknak gazdasági iskolákká való alakítását, azokban a háziipar tanítását és mint a székely kisgazdaságok létesítését. Ezután számos tanügyi kérdés került tárgyalás alá.

Ezek közül egyhangulag fogadták el M. Széke y Jánosnak az iparos tanonczképző iskolák előadójának következő javaslatát:

Mondja ki a Kongresszus, hogy a tanoncziskolák reformja tekintetében kíváncsossá tartja, hogy:

1. Iparos- vagy kereskedő-tanoncz csak az lehessen, ki 12-ik életévét betöltötte s legalább az elemi iskola hatodik osztályát sikerrel elvégezte, magyarul beszéli, írni, olvasni és számolni tud.

A közép- vagy polgári iskola második osztályát lealább elégséges sikerrel végzett tanuló is lehessen iparos- vagy kereskedő-tanoncz, ha a 12-ik életévét betöltötte s az elemi iskola V—VI. osztálya számára előírt magyar történelemből s a VI. osztálya számára előírt polgári jogok és kötelességekből megelőzőleg kielégítő magánvizsgálatot tesz.

Iparos- vagy kereskedő tanoncz csak június hó 1-től, október hó 1-ig szerződhetethető.

2. A kereskedő, borbély, nyomdász, órá, tímár, pék, szőlő, azon tanonczok, a kiknek a rajzolásra nincs szükségük, s így miniszteri rendelet értelmében a rajztanulás alul való felmentésüket kérhetik, a rajzolásra kitűzött idő alatt az őket leginkább érdekő ismeretekre oktatásnak.

3. Iparos- és kereskedő-segédde csak az legyen felszabadítható, a ki az iparos tanoncziskola III. osztályát legalább elégséges sikerrel végezte s erről bizonyítványt mutat fel, vagy rendkívüli esetben erről magánvizsgálatot tesz.

4. A mely községek hitelesen igazolják, hogy csekély jövedelmük, a községi pótlódók, a falhalmozódott közterhek s a meglevő humánus és kulturális intézetek fentartása, vagy segélyezése miatt az iparos-tanoncziskolák terheit hordozni képtelenek: ott az iparos-tanoncziskolák állami kezelésbe vétésének

Elnök: M. Székely János javaslata enuncziálása alkalmával felemlíti, hogy az előadó érdeme ellen osslekedni, hogy ha meg nem emlékeznék, hogy M. Székely János Háromszék vármegye-népoktatás-ügyébe vonatkozólag ívokra terjedő javaslatokat terjesztett elő, melyeket az előadók között iskolanemek szerint osztott be az előkészítő-bizottság s neki szinte a legkisebb jutott, tehát nemcsak az ipariskola előadásért, hanem a nagy munkáért, melylyel a népoktatásügyet szolgálta, elismerést, köszönetet fejez ki a szakosztály nevében.

A birtokpolitikai és hitelügyi szakosztályban Máthé József előadó a székelykérdés megoldásának és a telepítés kérdésének kapcsolatairól beszélt. A kérdéshez az előadó magvas beszéde után Forster Géza, Ugron Zoltán, Nagy Imre, Lázár István, gróf és többen szólottak hozzá.

Ezután Ince István terjesztett elő határozati javaslatot a tagosítás gyors keresztelvitelre és a telekkönyvek rendezésének tárgyában. Javaslatai a tagosítás gyorsítása érdekében való eljárásokra vonatkoznak s aktuális érdekekkel bírnak (pen most, mikor a tagosítási új törvényjavaslat készül. Véleményező bizottságot óhajt, a hitelesítési eljárást egyszerűsíteni véli, a birtokosság egy negyed részének föltétlenül már kívánni lehessen a tagosítási munkálatok elrendelését, a közeleők biztosítassanak, a tagosítási költségek minimalisak legyenek, sürgeti Csikban a telekkönyvi ügyek rendezését, a birtokszerszerítési munkák elrendelését, a bejegyzési illetékek mérséklését, telekkönyvi máolatoknak díjtalanul való kiszolgáltatását. A huszonhét pontból álló javaslatnak ezek a főbb részei. Még nagyobb figyelmet kellettek előadónak az arányosítási munkálatok elrendelésének sürgetéséről való javaslatai, az állami kataszteri fölmérésnek eszközölésére vonatkozó indítvány.

Bánffy Zsigmond dr. a tagosítást végző mérnököknek szabadon való választásútségben akarja hagyni, szerinte a kulturmérnökségnek kötelessége, hogy a tagosítási munkálatokban közreműködjenek. Ugron Zoltán elítéli a tagosítás ellen való izgatást.

A javaslatot elfogadták.

A kivándorlási és fűrdőügyi szakosztályban Barabás Endre világította meg a Romániában lakó magyarok helyzetét. Ismerte ve Románia és Magyarország határszéli viszonyát, mely a múltban barátságos és hasznos hozó volt, a Romániában lakó magyarok számát 250 ezerre teszi, ezek közül 600 000 csángó, a többi magyar állampolgárs mintegy 40 000 ezek közül egy állam kötelekőbe tartozó tútrépség. Kimutatja előadó, hogy Romániában, amelynek lakossága éppen nem egyöntetű, a legdurvább módon folyik az elrománosítás, s ezt különösen a magyarok érzik. A román kormány a bukaresti magyar iskolából kitiltotta a hazai könyveket s csak olyanokat engedélyezett, amelyben a hazai románok szembelilleg kulturális közgazdasági tekintetben lelkiismeretes igazsággal lesznek méltatva. A bajokat előadó, közös képviselőtünk mizériájának tudja be, amelynél a magyar érdekek soha védelemre nem találtak. Általános fölháborodás között festi azután előadó a Romániában kiszakadt magyarok erkölcsének meglazulását — az ott idegenbe élő egynehány magyar tanító sanyaru helyzetét határozati javaslatában erélyesen követeli, hogy külügyi képviselőtünkben legalább ott, ahol nagy számú magyar él: alkalmazzanak magyar születésű és nevelésű tisztviselőt s lehetőség mindenütt domboríttassék ki állami önállóságunk.

Ezután Papp Sándor előadása következett a székely társadalmi szervezet létesítéséről, majd Hankó Vilmos dr. a Székelyföld fűrdőiről.

Az ipari szakosztályban Sapler József előadó a köipar fejlesztése dolgát hozza szóba első sorban. A javaslatához Gyárfás Győző ajárlott helyreigazító pótlást, amit a nagygyűlés a javaslattal együtt elfogadott. Ezután következett az agyagipar fejlesztéséről tartott előadás, melynek során Örely János előadó kiemelte, hogy az agyagipar az utolsó évtizedben Erdélyben rohamosan hanyatlak. Javasolta tehát hogy több helyen nyersanyag-beszerező szövetkezetek létesüljenek, Marosvásárhelyt Székelyudvarhelyen fazekas-ipari szakszervezetek alakításával, a fazekasok az ipari célokra szükséges eszközöket államséggytséggel szerezhesék be. Javaslatait elfogadták. Solt Adolf a vas- és fémiparnak a Székelyföldön való

fölleltetése érdekében székszerűen megokolt javaslatot mutatott be. Határozatai javaslatát Ágoston Lajos által javasolt némi módosítással elfogadták.

Majd Fekete Jakab a marosvásárhelyi fémipari iskola igazgatója javasolta, hogy a székely ifjak közül 30—40 tehetségesebbet állami segítséggel képezzenek ki és részükre Budapesten otthont létesítsenek Horváth János dr. a székelyföldi iparszövetkezetek szervezkedéséről tett indítványt.

Majd Sipos Samu javaslatát tárgyalta, mely emberbaráti intézetek föllállítását kívánja a székely árvafüki, árvaleányok számára.

A javaslatnak ez a szövege:

1. Mondja ki a kongresszus, hogy: Maros-Vásárhelyt, Székely-Udvarhelyt, Csik-Szeredában a székely árvafüki, székely árvaleányok, négynél több gyermekű teljesen vagyontalan székely szülők, az Oláhországból vándorolt székelyek gyermekei részére 100—100 fiú és 100—100 leány befogadására intézetek létesítését a székelység fennmaradása és megerősítése céljából elodozhatatlannak tartja.

2. Az el 6 pontban említett intézetek létesítése céljából intézzen átiratot a székely vármegye törvényhatóságához, hogy a gyámpénztári tartalékalapból, szerényalapból bizonyos összeget és 1 százalékos megyei pótdát szavazzon meg s hívja fel a székely városok közönségét, hogy a kezelések alatti árvaházak létesítéséhez s ott, ahol az árvaházak elhelyeztetnek, a város ingyen adjon belső telket s anyagi erejéhez mérten az építési anyagokat is fedezze.

3. Intézzon felterjesztést a m. kir. belügyminiszterhez az iránt, hogy: támaszkodva az 1901. évi t. cz. I. §-ra a székely, teljesen vagyontalan, elzüllesnek, eloláhosodásnak kitett gyermekek megmentésére a székely vármegye, illetve társadalom emberbaráti tevékenységére csupán erkölcsi szempontból is találja meg a megfelelő biztosítást és sürgősen létesítsen gyermekmenedékhelyeket.

4. Szigorúan utasítsa a községi előjáróságokat, hogy olyan községben, hol a teljesen árvaságra jutott és minden gyám nélkül maradt gyermekek az oláhság között jutottak, addig is, míg valamely székely, vagy állami árvaházba elhelyezhetők, teljesen megbízható családoknál helyeztessenek el.

5. A sepsi-szent-györgyi és kézdivásárhelyi árvaházak tovább fejlesztessenek.

6. A vakok, siketnémák s általában a fogyatékos érzékű székely gyermekek felvételére a hazai intézetek fölkerendők.

7. Létesíttessék Hosszufalubana Romániában tartózkodó csángó szülők gyermekei, valamint a csángó árvák részére bentlakással és ingyenes vagy mérsékelt díjfelvétel mellett egy csángó-otthon, hol a gyermekek tankötelezettségük ideje alatt magyar iskolákba járjanak s pályaválasztásuk onnan irányíttassék.

E javaslat egyhangú elfogadása után Nagy Sándor tette meg a közegészségügyet érintő javaslatát, melyet szintén elfogadtak.

NAPI HIREK.

— **Kitüntetett tudós.** A király Gyulai Pálnak nyugalomba vonulása alkalmából a következő kéziratos becsatolta ki: „Személyem körüli magyar miniszterem elterjesztése folytán megengedem, hogy dr. Gyulai Pál, budapesti tudományegyetemi nyilvános rendes tanárnak, saját kérelmére történt végleges nyugalomba helyezése alkalmából a magyar irodalom és az egyetemi oktatás terén szerzett érdemeiért, teljes elismerésem tudat adassék. Kelt Ischlben, 1902. augusztus hó 26-én, Ferencz József s. k. Gróf Széchenyi Gyula s. k.”

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Boeckay Emilia, elemi és polgári iskolai okleveles tanítónőt, a harói állami felelmi iskola tanítónőjét sepsiszentgyörgyi állami tanítónő képző intézeti gyakorló iskolai tanítónővé kinevezte.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Körösy Laura bodolai áll. ell. isk. tanítónőt áthelyezte a magyargyermonostori áll. ell. iskolához.

— **Tűz Kézdivásárhelyt.** Mult vasárnap este 11 órakor újból tüzet jeleztek a két torony harangjain. A keleti égből felől iszonyu láng — és füstfelhő emelkedett föl, rémületet keltve az első álmából felzavart lakosságban. Nagy Ferencz szeszgyárosnak a vágóhidhoz vezető ut mentén levő gazdasági csűrét gyújtotta meg gonosz kéz, mely a benne zsufolásig felhalmazott szénával együtt teljesen elpusztult. Alig pár hét alatt ez a 3-ik tüzeset városunkban.

— **Kossuth Lajos születés napja századik évfordulója** alkalmából Kézdivásárhelyen is nagyszabású ünnepséget rendeznek. Az előkészületek dolgában már szűkebb körű értekezletet tartottak; a megállapított programot nemsokára közölni fogjuk.

— **Pályázatok.** A sepsiszentgyörgyi kir. adóhivatalnál adólistzti, a kézdivásárhelyi kir. adóhivatali gyakornoki állásra 2 heti határidővel pályázatot nyitattott.

— **Művész estély.** Nánássy Géza a budapesti vigszínház művész tagja városunkban folyó évi szeptember 6-án tartja meg estélyét az alábbi érdekes műsorral: 1. Némuljon el a hegedű... Dal, Dankó Pistától. 2. A ledőlt szobor. Költemény, Petőfi Sándortól. 3. Fecske madár... Dal, Pete Lajos-tól. 4. A krakéler. Monológ, Ábrányi Emil-től. 5. Őszi rózsza, fehér őszi rózsza — Dal, Frater Lorándtól. 6. A méh és a rózsbimbó. Románca. 10 perc szünet. 7. Magyar dalok: a) Tul a Dunán Baranyában... b) Iszogatok, dalolgotok... c) Hej more, more, ide vele... 8. Ivásközben. Költemény, Petőfi Sándortól. 9. Kurucz dalok: a) Gyöngye virágnak letörött az ága... b) Te vagy a legény Tyukody pajtás... c) Hej Rákóczy, Beresényi... d) Csinom Palkó. Csinom Jankó... 10. Pató Pál ur. Költemény, Petőfi Sándortól. 11. Magyar dalok: a) Itt születtem én ezen a tájon... b) Cserebogár sárga cserebogár... c) Nem aludtam az éjszaka egy órát... 12. Az élettől ellesett alakok: a) A 6 éves kis lány, b) Az iskolás parasztfiú, c) A görög professzor, d) A cigány stb. Ezen élvezetesnek ígérkező estélyt annál inkább ajánljuk a közönség szíves figyelmébe, mert az estély tiszta jövedelmének egy része a helybeli árvaház javára adományozatik, másfelől nevezett művésznek a hazai nagy fűrdőkön rendezett estélyéről a legmelegebb hangul elismerések jelentek meg.

— **A toronyórák gondozása** városunkban mostanában sok kifogás alá esik. Egyik sem jár pontosan, a két toronyóra két féleképen mutatja az időt s a zóna időhöz egyikük sines hozzá alkalmazva. Tekintve, hogy a hivatalokban a tisztviselőktől, az iskolákban a tanulóktól szigorú pontosságot kívánnak s a vasuton utazók is a legtöbbször félre vannak a toronyórák által vezetve s akárhányan le is késnek: a közönség oltajtsának adunk kifejezést, midőn a toronyóráknak egységes rendezésére felhívjuk az illetékes hatóságok figyelmét, annál is inkább, mivel a város pénztárából rendes javadalom van kiutalva a toronyórák rendes szabályozásáért és gondozásáért.

— **Mozgó fényképek.** Nehány napon át élvezetes estéket szerzett városunk közönségének rendkívül pompás kiviteli mozgó fényképei bemutatásával egy „The American Biograph Company” nevezetű művész társaság. Egy pár kivételével tiszta, élthű kiviteli mozgó fényképekben sok ügyes dolgot mutatott be a társaság, melyek közül a spanyolországi bikaviadal, tűz Londonban, egy bűvész a XX. században, a boszorkányvár, a kedélyes halászok a vasúti képek, stb. valóságosan elragadták a közönséget.

— **Öngyilkos leányok.** Két cselédleány, névszerint kézdiszentléleki Bíró Mária és hatolykai Demény Terka, reménytelen szerelem miatti bánatában jókora adag lugszeszt ivott folyó hó 1-én délután. Mindkettőt azonnal bezárlították a kézdivásárhelyi Rudolf-kórházba, a hol ápolás alá vették, de életben maradásához csak az egyiknek van kilátása.

— **Halál a lángokban.** Vasárnap délelőtt Sepsiszentkirályon nagy tűzvész pusztított, melynek gazdasági állatokon kívül emberélet is esett áldozatul. Imreh Sándor 25 éves ifju földmives benégett az istállóban. Iszonyuan összeégett egész teste: csupán a törzséből maradt valami, nem volt megismerhető hulláján sem fej, sem láb, sem kéz.

Kossuth-émlék. Kossuth Lajos nagy házánkfának születésének 100. évfordulója emlékére Pohl Károly upesti ipartestületi titkár csinos és igen alkalmas emléktárgyat készített, mely a hasonló emlékek között a legdiszesebb. Az emlékek jelvényül, óra- és nyaklánczra, vagy karpereczre lehet használni. Egyik oldalán Kossuth Lajos szülőháza, a másik oldalon Kossuth Lajos 48-as és legutóbbi képe látható szép fénykép kivitelben. Az egész emléktárgy pedig csinos, jól aranyozott sárga fém-foglalattal bír és gyönyörű díszdíszítást képez. Ezen emlékeket az országos függetlenségi párt ajánlja és az upesti függetlenségi kör használni egyhangulag elhatározta. Egy darab ára 40 fillér, egyesületek és testületek árkedezményben részesülnek. Megrendelhető: Pohl Károlynál, Ujpest, Király-u. 3. szám. Ajánljuk mint a legalkalmasabb emléktárgyat.

MULATSÁGOK.

Elszámolás

— a kézdiszentléleki szentistván napi estélyről. —

Folyó év augusztus hó 20-án, Kézdiszentléleken rendezett központi mulatság alkalmából — jegyekből befolyt 150 korona 40 fillér, felülfizetésekéből 135 korona 56 fillér. Az összes jövedelem volt 285 korona 96 fillér, miből leszámítva a kiadásokat, tiszta jövedelem, a Kézdivásárhelyt állítandó Kossuth szoborra marad 85 K. 80 f.

Felülfizettek: Dr. Szacsavay Gyula 30 K., Molnár Józsiás 20 K., Kézdivásárhely város 4 K., Bagoly Mihály, Markaly Antal 3—3 K., Kovács Jenő 2 K. 52 f., Barcsa Miklós, Balázs Ferencz, Kovács J. Bernádin, Csizsár Pál, Jancsóné, Szabó Sarolta, Tamás Elek, Páll Sándor, Oláh Béla, Borecsa Gergely, Molnár Ágoston, László Sándor, Tóth Kálmán, Borbáth Béla, Gábor Gyula, Fábán Gergely, Baróthi Balázs, Györbör Zoltán, Bódi Ferencz 2—2 K.; Asbóth Viktor, Révész Cyrill, Koch Sándor, Csizsár Imre, Tóthfalusi Károly, Diósi József, Welnreiter Terék Sándor, Hoffmann Lukácsné, Nagy Ferencz szeszgyáros, Özv. Jancsó Mózesné, Tóth Lajos, Tóth István, Páll Péter, Bándy István, Dr. Dávid János, Benkő Gyula, Dr. Lukács Vilmos, N. N., Krizbai Mihály, Szöcs Károly, Pap Adolfné, D. A. N. N., Dr. Balogh Vendel, ifj. Török Samu, Özv. Kőkös y Károlyné 1—1 K.

Baló László, ifj. Nagy Ferencz, Szabó Ania. 80—80 f.

Megyasay Mihály 70 f., Hamar Zoltán és Szóts: Sámuel 60—60 f.

Balogh János, és ifj. Dávid István 50—50 f. Gyárfás Károly, Csutak László, Cs. G., Wertán István, Kovács Sándor, Megyasay Máté, Séra, Imre Zelinszky István 60—60 f.

K. Csizsár József 80 f. Dávid János 60 f. Dr. Bánffy Zsigmond 60 f. Nagymihály Sándor 60 f. Fekete Andrásné 40 f. Jacsó Elek 40 f. N. N. 20 f. N. N. 40 f. N. N. 40 f. Sebők József 40 f. Kakuts. Ádám 40 f. Nagy Károly 50 f. Mazinger Sándor 40 f. Özv. Balogh Gyuláné 40 f. Predies Gyula 40 f. N. N. 40 f. Egy névtelen 1 K. Fejér Dénes 40 f. N. N. 40 f. Wertán 40 f. Száva Adorján 40 f. Kovács Gergely 40 f. Kreniczki Árpád 40 f. Pitroff Lajos 40 f. Alberti Albert 40 f. Turóczy István 40 f. D. L. 40 f. Baló Ödön 50 f. Balázs Károly 60 f. Orbai Miklós 2 szekér zöld-galy; Páll Sándor 1 szekér zöld-galy; László János 1 szekér zöld-galy.

Egyidejűleg még halás köszönetünket nyilváníttuk a nagyon tisztelt szereplőknek: Szabó Anuska és Szabó Matild kisasszonyok, Megyasay Mihály, Séra Gyula és Petrovsky György uraknak, kik az ünnepség méltóságához illő, odaadó közreműködésükkel, a mulatság fényét szívesek voltak emelni.

Kézdiszentlélek, 1902. aug. 27.

A rendező bizottság nevében:

Páll Sándor,
elnök.

Kovács Jenő,
r. b. titkár.

Hirdetések.



Sz. 2162—902. tkvi

Arverési hird. kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Bartha Imre ügyvéd által képviselt Pakucs Balázs s neje végrehajtónak, Nagy Mihály végrehajtástszenvelő elleni 200 kor. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbíró) területén levő, Körös község határára fekvő, a körösi 152. sz. tjkvben foglalt 825. hrsz. ingatlanra 32 kor., az 1116. hrsz. ingatlanra 36 kor., az 1484. hrsz. ingatlanra 68 kor., a 2122. hrsz. ingatlanra 46 kor., a 3001. hrsz. ingatlanra 26 kor., a 2153. hrsz. ingatlanra 206 kor., a 2147/3 hrsz. ingatlanra 238 kor., a 3046. hrsz. ingatlanra 100 kor., a 3089. hrsz. ingatlanra 108 kor., a 3210. hrsz. ingatlanra 8 kor., a 600. hrsz. ingatlanra 8 kor., a 846. hrsz. ingatlanra 60 kor., a 849. hrsz. ingatlanra 50 kor., a 3226. hrsz. ingatlanra 6 kor., a körösi 586 sz. tjkvben foglalt 2135., 2136. hrsz. ingatlanra 268 kor., a körösi 160. sz. tjkvben 903. hrsz. ingatlanra 8 kor., a 2147. hrsz. ingat-

lanra 218 kor., a 2239., 2518. hrsz. ingatlanra 90 kor., a 495. sz. tjkvben foglalt 3045. hrsz. ingatlanra 78 kor., az 1582. hrsz. ingatlanra 12 kor., a a körösi 754. sz. tjkvben 1585. hrsz. ingatl. 34 kor. összesen 1674 kor. ban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi szeptember hó 29 ik napján délelőtt 9 órakor Körös község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszeri rendelet 8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított ezabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. j. bíróság, mint tkvi hatóság.

Kelt Kovásznán, 1902. évi július hó 4-én.

Száva Jakab.
kir. albiró.

(161. 1—1)



PÉNZ házakra, földekre

4 1/2%-os kamat mellett **50 évre is**. Kizárólag **utólagos** jutalék-fizetés ellenében, **ugysintén köz- és magántisztviselőknek, katonatiszteknek, kereskedőknek, iparosoknak és minden hitelképes egyéneknek** diszkrétan eszközöl hitelt

SOMOGYI BANKIRODA

bej. czég.

Budapest, VI. ker., Prófeta-utca 5. szám.

(Valaszbelveg csatoland.)

(162. 1—1)



Hirdetések olcsó áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.



Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása REMEKIRÓK

ezim alatt egyöntetű szép kiadásban, 55 kötetben, díszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kislady Károly
*Arany László Kislady Sándor
*Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
*Bajza József Kossuth Lajos
*Berzsenyi Dániel Madách Imre
*Csiky Gergely Miksa Kelemen
*Csokonay V. M. Pázmány Péter
*Czuczor Gergely Petőfi Sándor
*Deák Ferencz Reviczky Gyula
*Eötvös József br. Széchenyi István gr.
*Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
*Garay János *Teleki László gr.
*Gyöngyösy L. *Pompa Mihály
*Gvadányi József *Vajda János
*Kármán József *Vörösmarty M.
*Katona József *Zrínyi Miklós
*Kazinczy Fer. műveit.
*Kemény Zsigm.
Népius Iyra Népi hadak
Kurucz-költészet

*A postai ártal jelzett remekiró kiadási jogát a Franklin-Társulat magának s ezért szilleg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írk művei más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekirók 55 testos kötet felelőli a legbecsessebbet, mit a magyar szellem te remített és hivatta van arra, hogy minden családi könyvtár geri eze legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekirók kiállítása méltó a nemzeti műveltségéhez. Kötése pályanyertes.

művészi, erős angol vászonkötés, a papírja lamenteos, soha meg nem sárguló; betűi külön e célra készülnek

A Franklin-féle Magyar Remekirók öt kötetes sorozatban jelennek meg 1902. februártól kezdve és azonnal minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekirók előfizetőinek külön kedvezményképen a most megjelenő új magyar Shakspeare-kiadás, 6 vaskos kötetben, díszkötésben 20 korona — kivételos árban sz. állítatik, holott e kiadás bolti ára 30 korona lesz, és az addig forgulomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába értelt. — Logikailagabb költőink remek fordításai: közli Shakspeare remkeit e kiadás. névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Léva József, Arany László, Rákosi Jenő, Györy Vilmos átültetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare, és értékes jegyzője a Magyar Remekirók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekirók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekirók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kiadás díjazására 20 kor. a Remekirók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendelatik meg.

Számolták rendszert és az illato író életét és munkáinak jellemzését felelős bevezetéssel ellátják:

Alexander Bernát
Angyal Dávid
Báthory Ferencz
Bánóczy József
Beöthy Zolt
Berzevics Albert
Bayer József
Endrődy Sándor
Erődi Béla
Erdélyi Pál
Fereneczy Zoltán
Frankó Vilmos
Gyulai Pál
Heinrich Gusz. Áv
Koroda Pál
Kossuth Ferencz
Kozma Andor
Léva József
Négyessy László
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Széchenyi Károly
Széll Kálmán
Váczi János
Vadnai Károly
Voinovich Géza
Zoltányi Irén

E fényes névsor biztosított nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekirók megbízható szöveg (adja a fölveti munkáknak, s hogy minden ártalra oná ő készült munka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott „Magyar Remekirók” nagy értékűt rendkívül emeli, hogy annak kiegészítője a

Teljes Magyar Shakspeare,

a Kislady-Társaság által kiadott s költőink: Arany, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Léva, Arany László, Fejes, Greguss, Györy Vilmos, Lőrinczy-Lehr, Rákosi Jenő, Szigligeti által fordított kiadása. Ez a fordítás ma már magyar remekiró-számba megy mert azt halljuk a szinpadról, ezt idézzük lépten-nyomon; átment a nemzet vérébe.

A teljes magyar Shakspeare-t kedvezményes áron kapják a „Magyar Remekirók” megrendelői, vagyis a hat kötetes díszesen bekötött munkát 30 korona bolti ár helyett 20 koronáért, ha mind a két munkát megrendelik.

Megrendeléseket elfogad minden hazai könyvkereskedés vagy a Franklin-Társulat Budapesten.

MEGRENDELŐ JEGY.

Alólirott	könyvkereskedésben
(hol:)	ecennel rendel
péd. Magyar Remekirók 55 kötet 220 kor.	
Shakspeare összes szinművei 6 kötet 30 kor.	
helyett 20 kor. kedvezményes áron.	
Shakspeare összes szinműveit 6 kötetben külön	
(a Magyar Remekirók nélkül) 30 korona bolti	
áron es kéri a szállítási föltételek közlését.	
Hely:	Név:

A műre havi törlesztéses megrendelést elfogad **Ifj. Jancsó Mózes**
nyomdatulajdono Kézdivásárhelyt.

(12—12)36.

Ny. ifj. Jancsó M.-nél Kézdivásárhelyt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.